

Op å stå

Interview med Michael Madsen

af Erik Lyhne

Foto: Emma Lyhne

December 2012

CV

F. 1954

Uddannet som pædagog 1981

Arbejdet som livsprøvet musikpædagog siden 1981

Koncerter, workshops, musikalske projekter, skolekoncerter og projekter.

Omfattende kursus- og foredragsvirksomhed indenfor børnemusikområdet.

Rytmsk Center i Silkeborg og sidenhen Det Jyske

Musikkonservatorium siden 1991. Underviser på rytmisk og elektronisk afdeling. Censor på pædagoguddannelsen i faget UMD – Udtryk, Musik og Drama.

Ansæt som musikpædagog på institution for normalt begavede børn og unge mellem 6 og 18 år med diagnosen autismespektrum.

Udgivelser:

Den rytmiske Børnesangbog + CD (Med Erik Lyhne og Karen Rønne). Lyren 1987

Spil op – om børn og musik (Med Erik Lyhne og Karen Rønne). Lyren 1990

Den Glade Børnesangbog + CD (Med Erik Lyhne og Karen Rønne). Lyren 1992

Sådan synger børn i Danmark (Med Erik Lyhne). Lyren 2001

Hvad er det med dig! (antimobbesange) – CD + sangbog i samarbejde med Humlegården i Struer og Falck 2007

Musiktimen 1 – 4 (CD'er med sange til hop, dans, leg og spil). MMSounds

Julemusiktimen (CD med sange til julehop, juledans, juleleg, julespil og julehygge). MMSounds

Månedens børnesang: abonnement på 10 nykomponerede sange med node, legeforslag og indspillet. Tilsendt abonnenter via mail som pdf. og mp3 fil.

Op å stå. Dansk Sang 2012

Tillykke med din nye bog "Op å stå", som lige er udkommet på Dansk Sang. Hvad er ideen bag bogen?

Tak, og tak til forlaget for tilliden.

Ideen med sangene er at fastholde børnenes tro på værdien af eget udtryk og værdien af det kompositoriske og improvisatoriske i en musikalsk kontekst. Det skabende element kan ofte drukne i en reproducerende musikopdragelse. Begge elementer er vigtige og bør følges ad i børnenes musikalske dannelsesproces, så disse sange skal ses og helst bruges som et supplement.

Jeg er meget optaget af udtryk. Når jeg ser børn i uformelle sammenhænge, behersker de uden besvær evnen til tolkning gennem eget udtryk. Jeg tumler med, hvordan vi kan bevare og udvikle denne udtryksevne i mere formelle sammenhænge som f. eks. musikundervisningen.

Du skriver i forordet: Vi kan ikke give børnene dansen, musikken eller kunsten, men vi kan vise mulige veje. Vil du uddybe det?

Vi skal udleve dansen for at opleve den, vi skal udleve musikken for at opleve den og vi skal udleve vores egen indre kunstner for at opleve kunsten og genkende den når den er der.

Vi skal eksperimentere og juble og kassere. Vi skal brede ud for at nå essensen.

Ved at indleve, udleve og opleve kan vi nå til at leve både med og i dansen, musikken og kunsten. Udtryk er – som jeg ser det – at turde indlevelse, udlevelse og oplevelse og det forudsætter, at vi giver plads til det. Det er en proces fyldt med dilemmaer, hvor ethvert valg er fravalg af uendelig mange andre muligheder.

Du skriver også at vi ikke skal tænke i afslutninger men i begyndelser – som i børns egen leg. Hvordan skal man arbejde med det i praksis?

Ja, det er jo igen et af dilemmaernes faste holdepladser med en ensidig underskrevet kontrakt om tidspunkt, tidsramme og placering. At huske tilbage på sin egen barndoms stjernestunder, kan være et godt redskab. Genkalde sig følelsen, duften, omstændighederne og alt det andet der var en del af denne skelsættende oplevelse. Det er stjernestunder som er billetten til næste gang. En ting som vi voksne ofte glemmer – tror jeg – er, at børn hver dag har en oplevelse for første gang. Det kræver tid til oplevelse, fordøjelse og tolkning. Vi skal måske dygtiggøre os i at måle en succes på gløden i børnenes øjne.

musikken og de musikalske elementer.

Du har arbejdet sammen med kunstneren Gitte Skovmand om illustrationerne.

Ja, Gitte er i mine øjne en fantastisk dygtig billedkunstner med nogle finurlige tilgange til illustrationer. Vi har arbejdet sammen i forskellige sammenhænge og lige præcis her synes jeg at hendes kombination af real virkelighed og "kunne osse være" i et og samme billede er med til at forstærke mine intentioner med sangene.

Gode huskeråd når man laver projekter på en skole:

At ting tager tid og at alle har ja-hatten på.
At Æ-, Ø-, og Å-tid er de største hindringer for en kreativ proces.
At man altid mister fodfæste – og at det ikke er så farligt.
At ethvert projekt – osse projekt livet – har sin "sorte onsdag" og at man ALTID når et resultat, som kan være udgangspunkt for det næste projekt.
Sagt med De nattegales ord: "Ahh that´s a good vending. Maybe we can use that in another afsnit!"
At det er lettere at få tilgivelse end tilladelse.
At vi tager problemerne i den rækkefølge de kommer og ikke inden de kommer.
At man skal turde tage øretæverne undervejs og overlade succesen til de medvirkende bagefter.

Hvordan kom du i gang med at arbejde med børn og musik?

Du

arbejder med rammesange. Hvorfor og hvordan?

Ja, i denne udgivelse har jeg fokuseret på rammesangen. Ideen er at give børnene mulighed for at fokusere på det improvisatoriske – både i musikken og som et livsvilkår, som jeg mener vi bør dannes til. Udtryk og tro på eget udtryk, opøvelse af kompositoriske færdigheder er også væsentlige elementer og endelig endnu et bud på veje til

Det er en lidt lang historie, men som bør komme med, da den kort beskrevet giver begrundelserne for hvorfor jeg tænker og gør som jeg gør.

Jeg har selv gået i børnehave i 50'ernes Århus. Jeg husker, hvordan vi sang med Marianne på stuen. Hun spillede klaver og røg cigarer samtidig og vi hoppede rundt. Indimellem var vi et andet sted og skulle vise hvad vi kunne. Langs væggene stod en masse damer i kitler og kiggede på vores sang og gymnastik. I skolealderen arrangerede min tante en masse optræden – bl. a. i Botanisk Have i Aarhus, hvor vi optrådte. Vi dansede og sang – og det var det. Jeg vidste ikke på det tidspunkt at hun havde været på Bernhard Christensens "Kursus" Da jeg kom på seminariet, fik jeg nu afdøde Jytte Rahbek Schmidt til musik. Hun sang en masse sange, og pludselig kunne jeg huske sangene og måden fra min barndom. Steder, lugte, glemte erindringer dukkede op som flashbacks.

Jeg vidste hvordan det mærkede på min egen krop – havde selv prøvet det som barn.

Jeg vidste, at det havde sat sig meget dybe spor. Jeg vidste at det virkede. Tak til Jytte og den arv som jeg står på skuldrene af og prøver at videregive i en nutidig kontekst.

Hvorfor er det vigtigt at tage udgangspunkt i børnenes egen musikalitet?

Det siger sig selv – det er det eneste man kan. Der skal være en reference, en platform at stå på og man kan nu en gang ikke stå på andre platforme end sin egen.

En lille solstrålehistorie fra denne måned. Jeg er i øjeblikket musiklærervikar på en lille friskole. En dreng i 4. klasse sagde til mig, at han hadede musik. Han vil være landmand og er ikke interesseret.

Vi var i gang med at lave samba og jeg fandt en apito (en tre tonet sambaføjte) frem og spillede små riffs på den. For første gang viste drengen interesse, og ugen efter spillede han stolt en lille melodi som han havde lavet.

Og hvordan får vi det ind i skoleklassen?

Måske ved at udvide vores forståelse af lærerollen til også at indeholde lærerollen. Ikke kun at lære børnene, men også lære af børnene. At stilhed ikke er pinlig tavshed, men stille eftertænkning. Måske at gentænke muligheder for begrebet "skoleklasse", så det åbner op for andre måder at sætte børn og voksne sammen i grupper. Kønsopdeling, interesse for musik, de stille musikere sammen, nørderne sammen, de der hader musik (påstand: fordi vi ikke har fundet nøglen til at åbne dem), helt på tværs af alder, børn lærer børn...

Hvad er din ønskedrøm om musikken i skolen?

Vi står jo med en sand guldgrube af dygtige og initiativrige musiklærere rundt i landet, som stækkes af en systemisk tænkning og opbygning der ikke ligefrem fremmer de musiske muligheder.

Nytænkning af hvad klasser/gruppesammensætning også kan være, nytænkning af gruppestørrelser som defineres ud fra indhold og ikke systemisk antal. Det er sigende, at størstedelen af den musikalske opdragelse er en størrelse som den enkelte selv skal betale. Her kunne vi skele til både England og Frankrig, hvor hele den musikalske opdragelse er gratis fra det lille barn til den færdiguddannede konservatoriemusiker.

Og så skal alle lærere generelt uddannes i at turde optræde, danse og synge, så ungerne har modeller der tør. Der mangler modeller i mange børns skolehverdag til fremme af udtryk. I min optik ser børnene for få lærere optræde i deres skolehverdag.

Så min ønskedrøm for musikken i skolen? Ja, det må være, at vores børn siger: "Mer'!!!"

